

1. Etický kodex sociálních pracovníků České republiky

1. Etické zásady

1. Sociální práce je založena na hodnotách demokracie, lidských práv a sociální spravedlnosti. Sociální pracovníci proto dbají na dodržování lidských práv u skupin a jednotlivců tak, jak jsou vyjádřeny v dokumentech relevantních pro praxi sociálního pracovníka, a to především ve Všeobecné deklaraci lidských práv, Chartě lidských práv Spojených národů a v Úmluvě o právech dítěte a dalších mezinárodních deklaracích a úmluvách. Dále se řídí Ústavou, Listinou základních práv a svobod a dalšími zákony tohoto státu, které se od těchto dokumentů odvíjejí.
2. Sociální pracovník respektuje jedinečnost každého člověka bez ohledu na jeho původ, etnickou příslušnost, rasu či barvu pleti, mateřský jazyk, věk, pohlaví, rodinný stav, zdravotní stav, sexuální orientaci, ekonomickou situaci, náboženské a politické přesvědčení a bez ohledu na to, jak se podílí na životě celé společnosti.
3. Sociální pracovník respektuje právo každého jedince na seberealizaci v takové míře, aby současně nedocházelo k omezení stejného práva druhých osob.
4. pracovník pomáhá jednotlivcům, skupinám, komunitám a sdružení občanů svými znalostmi, dovednostmi a zkušenostmi při jejich rozvoji a při řešení konfliktů jednotlivců se společností a jejich následků.
5. Sociální pracovník dává přednost profesionální odpovědnosti před svými soukromými zájmy. Služby poskytuje na nejvyšší odborné úrovni.

2. Pravidla etického chování sociálního pracovníka

1. Ve vztahu ke klientovi
 1. Sociální pracovník podporuje své klienty k vědomí vlastní odpovědnosti.
 2. Sociální pracovník jedná tak, aby chránil důstojnost a lidská práva svých klientů
 3. Sociální pracovník pomáhá se stejným úsilím a bez jakékoliv formy diskriminace všem klientům. Sociální pracovník jedná s každým člověkem jako s celostní bytostí. Zajímá se o celého člověka v rámci rodiny, komunity a společenského a přirozeného prostředí a usiluje o rozpoznání všech aspektů života člověka. Sociální pracovník se zaměřuje na silné stránky jednotlivců, skupin a komunit a tak podporuje jejich zmocnění.
 4. Chrání právo klienta na soukromí a důvěrnost jeho sdělení. Data a informace požaduje s ohledem na potřebnost při zajištění služeb, které mají být klientovi poskytnuty a informuje ho o jejich potřebnosti a použití. Žádnou informaci o klientovi neposkytne bez jeho souhlasu. Výjimkou jsou osoby, které nemají způsobilost k právním úkonům v plném rozsahu (zejména nezletilé děti) nebo tehdy, kdy jsou ohroženy další osoby. V případech, kde je to v souladu s platnými právními předpisy, umožňuje účastníkům řízení nahlížet do spisů, které se řízení týkají.

5. Sociální pracovník podporuje klienty při využívání všech služeb a dávek sociálního zabezpečení, na které mají nárok, a to nejen od instituce, ve které jsou zaměstnání, ale i ostatních příslušných zdrojů. Poučí klienty o povinnostech, které vyplývají z takto poskytnutých služeb a dávek. Podporuje klienty při řešení problémů týkajících se dalších sfér jeho života.
6. Sociální pracovník podporuje klienty při hledání možností jejich zapojení do procesu řešení jejich problémů.
7. Sociální pracovník je si vědom svých odborných a profesních omezení. Pokud s klientem nemůže sám pracovat, předá mu informace o dalších formách pomoci. Sociální pracovník jedná s osobami, které používají jejich služby (klienti) s účastí, empatií a péčí.

2. Ve vztahu ke svému zaměstnavateli

1. Sociální pracovník odpovědně plní své povinnosti vyplývající ze závazku ke svému zaměstnavateli.
2. V zaměstnavatelské organizaci spolupůsobí při vytváření takových podmínek, které umožní sociálním pracovníkům v ní zaměstnaným přijmout a uplatňovat závazky vyplývající z tohoto kodexu.
3. Snaží se ovlivňovat sociální politiku, pracovní postupy a jejich praktické uplatňování ve své zaměstnavatelské organizaci s ohledem na co nejvyšší úroveň služeb poskytovaných klientům.

3. Ve vztahu ke kolegům

1. Sociální pracovník respektuje znalosti a zkušenosti svých kolegů a ostatních odborných pracovníků. Vyhledává a rozšiřuje spolupráci s nimi a tím zvyšuje kvalitu poskytovaných sociálních služeb.
2. Respektuje rozdíly v názorech a praktické činnosti kolegů a ostatních odborných a dobrovolných pracovníků. Kritické připomínky k nim vyjadřuje na vhodném místě vhodným způsobem.
3. Sociální pracovník iniciuje a zapojuje se do diskusí týkajících se etiky se svými kolegy a zaměstnavateli a je zodpovědný za to, že jeho rozhodnutí budou eticky podložena.

4. Ve vztahu ke svému povolání a odbornosti

1. Sociální pracovník dbá na udržení a zvyšování prestiže svého povolání.
2. Neustále se snaží o udržení a zvýšení odborné úrovně sociální práce a uplatňování nových přístupů a metod.
3. Působí na to, aby odbornou sociální práci prováděl vždy kvalifikovaný pracovník s odpovídajícím vzděláním.
4. Je zodpovědný za své soustavné celoživotní vzdělávání a výcvik, což je základ pro udržení stanovené úrovně odborné práce a schopnosti řešit etické problémy.

5. Pro svůj odborný růst využívá znalosti a dovednosti svých kolegů a jiných odborníků, naopak své znalosti a dovednosti rozšiřuje v celé oblasti sociální práce.
6. Sociální pracovník spolupracuje se školami sociální práce, aby podpořil studenty sociální práce při získávání kvalitního praktického výcviku a aktuální praktické znalosti.

5. Ve vztahu ke společnosti

1. Sociální pracovník má právo i povinnost upozorňovat širokou veřejnost a příslušné orgány na případy porušování zákonů a oprávněných zájmů občanů.
2. Zasazuje se o zlepšení sociálních podmínek a zvyšování sociální spravedlnosti tím, že podněcuje změny v zákonech, v politice státu i v politice mezinárodní.
3. Upozorňuje na možnost spravedlivějšího rozdělení společenských zdrojů a potřebu zajistit přístup k těmto zdrojům těm, kteří to potřebují.
4. Působí na rozšíření možností a příležitostí ke zlepšení kvality života pro všechny osoby, a to se zvláštním zřetelem ke znevýhodněným a postiženým jedincům a skupinám.
5. Sociální pracovník působí na zlepšení podmínek, které zvyšují vážnost a úctu ke kulturám, které vytvořilo lidstvo.
6. Sociální pracovník požaduje uznání toho, že je zodpovědný za své jednání vůči osobám, se kterými pracuje, vůči kolegům, zaměstnavatelům, profesní organizaci a vzhledem k zákonným ustanovením, a že tyto odpovědnosti mohou být ve vzájemném konfliktu.

Etické problémové okruhy

Tyto problémové okruhy by měly být rozpracovány v rozšířeném kodexu, který by byl zaměřen na specifika sociální práce v různých oblastech. Sociální práce s jednotlivcem, rodinami, skupinami, komunitami a organizacemi vytváří pro sociálního pracovníka situace, ve kterých musí nejen eticky hodnotit, vybírat možnosti, ale i eticky rozhodovat. Sociální pracovník eticky uvažuje při sociálním šetření, sběru informací, jednáních a při své profesionální činnosti o použití metod sociální práce, o sociálně technických opatřeních a administrativně správních postupech z hlediska účelu, účinnosti a důsledků na klientův život.

A. Základní etické problémy jsou

- kdy vstupovat či zasahovat do života občana a jeho rodiny, skupiny či obce (např. z hlediska prevence či sociální terapie společensky nežádoucí situace),
- kterým sociálním případům dát přednost a věnovat čas na dlouhodobé sociálně výchovné působení,
- kolik pomoci a péče poskytnout, aby stimulovaly klienta ke změně postojů a k odpovědnému jednání a nevedly k jejich zneužití,
- kdy přestat se sociální terapií a poskytováním služeb a dávek sociální pomoci

B. Další problémové okruhy,

které se občas vyskytují a vyžadují etické hodnocení a rozhodování vyplývají z následujících situací, kdy loajalita sociálního pracovníka s klientem se dostane do střetu zájmů

- při konfliktu zájmu samotného sociálního pracovníka se zájmem klienta,
- při konfliktu klienta a jiného občana,
- při konfliktu mezi institucí či organizací a skupinou klientů,
- při konfliktu zájmu klientů a ostatní společností,
- při konfliktu mezi zaměstnavatelem a jeho sociálními pracovníky.

C. Sociální pracovník má ve své náplni roli pracovníka,

který klientům pomáhá a současně je kontroluje. Vztahy mezi těmito protichůdnými aspekty sociální práce vyžadují, aby si sociální pracovníci vyjasnili etické důsledky kontrolní role a do jaké míry je tato role přijatelná z hlediska základních hodnot sociální práce.

Postupy při řešení etických problémů

1. Závažné etické problémy budou probírány a řešeny ve skupinách pracovníků v rámci Společnosti sociálních pracovníků ČR (dále jen Společnost). Sociální pracovník má mít možnost diskutovat, zvažovat a analyzovat tyto problémy ve spolupráci s kolegy a dalšími odborníky, event. i za účasti stran, kterých se týkají.
2. Společnost může doplnit a přizpůsobit etické zásady pro ty oblasti terénní sociální práce, kde jsou etické problémy komplikované a závažné.
3. Na základě tohoto kodexu je úkolem Společnosti pomáhat jednotlivým sociálním pracovníkům analyzovat a pomáhat řešit jednotlivé problémy.

Etický kodex byl schválen plénem Společnosti sociálních pracovníků 19. 5. 2006 a nabývá účinnosti od 20. 5. 2006.

2. Etický kodex zaměstnanců Domova „Bez zámků“ Tuchořice

Účelem kodexu je stanovit žádoucí standardy chování zaměstnanců Domova a informovat klienty i veřejnost o chování, jež je oprávněno od zaměstnanců Domova, jako veřejné instituce, očekávat.

Etický kodex je souborem norem sociální, zdravotní a obslužné péče, pravidel a hodnot, které zaručují postupné zavádění a naplňování Standardů kvality sociálních služeb v Domově. V tomto smyslu je základním dokumentem principů morálky a pracovního chování, zaměstnanecké kultury, která dotváří pozitivní obraz zařízení Domova. Poslání Domova je stanoveno zřizovací listinou.

1. Etické zásady

- Pracovník je při výkonu služby povinen dodržovat práva skupin a jednotlivců, zakotvených v Chartě lidských práv Spojených národů, Všeobecnou deklarací lidských práv a svobod, Základní listině práv a svobod a dalších.
- Pracovník respektuje jedinečnost každého člověka bez ohledu na jeho původ, etnickou příslušnost, rasu či barvu pleti, věk, zdravotní stav, ekonomickou situaci, náboženské či politické přesvědčení a bez ohledu na to, jak se podílí na životě celé společnosti.
- Pracovník respektuje právo každého jedince na seberealizaci v takové míře, aby nedocházelo současně k omezení takového práva druhých osob.
- Pracovník pomáhá klientům svými znalostmi, dovednostmi a zkušenostmi při jejich rozvoji a při řešení konfliktů jednotlivců se společností a jejich následků.
- Pracovník musí dávat přednost své profesionální odpovědnosti před svými soukromými zájmy. Služby, které poskytuje musí být na nejvyšší odborné úrovni.

2. Pravidla etického chování pracovníka

2.1. Ve vztahu ke klientovi

- Pracovník vede klienta k vědomí odpovědnosti sám za sebe.
- Pracovník jedná tak, aby chránil důstojnost a lidská práva klientů.
- Pracovník pomáhá se stejným úsilím bez jakékoliv formy diskriminace všem klientům. Při žádné formě diskriminace nespolupracuje a neúčastní se jí.
- Chrání právo klienta na soukromí a důvěrnost jeho sdělení. Data a informace požaduje s ohledem na potřebnost při zajištění služeb poskytovaných klientovi. Žádnou informaci o klientovi neposkytne bez jeho souhlasu nebo souhlasu jeho zákonného zástupce. Výjimkou jsou osoby s omezenou způsobilostí k právním úkonům nebo jestliže jsou ohroženy další osoby.
- Pracovník dbá, aby uživatelé obdrželi potřebné informace a pomoc v jejich současné životní situaci včetně služeb a dávek sociálního zabezpečení, na které mají nárok. Poučí klienta o povinnostech, které vyplývají z takto poskytnutých služeb a dávek.
- Pracovník hledá možnosti jak zapojit klienta do procesu řešení jejich problémů.
- Pomoc pracovníka spočívá především v poskytnutí podpory klientovi a v jeho zplnomocnění k vlastnímu řešení jeho problému a naplnění vlastních aspirací.
- Klienti a jejich opatrovníci mají právo na informace v takové podobě, jaká odpovídá jejich věku a chápání. Musejí mít zároveň možnost otevřeně hovořit o svých potřebách.
- S klienty pracovník zachází s taktem a pochopením a respektuje jejich soukromí a intimitu.

2.2. Ve vztahu ke svému zaměstnavateli

- Pracovník odpovědně plní své povinnosti vyplývající ze závazku ke svému zaměstnavateli, podílí se na vytváření dobrých pracovních vztahů v Domově.
- Pracovník se v maximální míře snaží zabránit jakékoliv činnosti či jednání, jež by poškozovaly dobré jméno Domova. Tato zásada se vztahuje i na záležitosti, které se přímo netýkají výkonu pracovní činnosti zaměstnance.
- Pracovník se snaží ovlivňovat pracovní postupy a jejich praktické uplatňování s ohledem na co nejvyšší úroveň služeb poskytovaných klientům.
- Pracovník má právo vyžadovat na zaměstnavateli, aby vytvářel podmínky, které pracovníkům umožní přijmout a uplatňovat závazky vyplývající z tohoto kodexu.
- Povinností pracovníka je vyhnout se konfliktům soukromého zájmu s jeho postavením jako zaměstnance a předcházet takovým jednáním, které mohou podezření z konfliktů zájmů vyvolat. Zejména nesmí uvádět v omyl klienty, spoluzaměstnance ani veřejnost. Informace, které poskytuje klientům, jejich zástupcům či oprávněným institucím v zákonném rozsahu, jsou úplné, nezkrácené, pravdivé a srozumitelné.
- Ve veřejném vystupování dbá zaměstnanec zájmů Domova. Pokud k tomu není oprávněn z titulu své funkce, podává jakékoliv informace, které se týkají zařízení domova veřejným sdělovacím prostředkům a veřejnosti prostřednictvím k tomu určených a kompetentních osob, v případě našeho Domova je touto osobou ředitel.
- Zaměstnanec nevyžaduje, ani nepřijímá dary, úsluhy, laskavosti, ani žádá jiná zvýhodnění, která by mohla ovlivnit nebo zdánlivě ovlivnit rozhodování či poskytování služby v oprávněných zájmech klientů, narušit profesionální přístup ke svěřeným povinnostem, tj. zvýhodnění, jež by mohla být považována za odměnu za práci, která je jeho povinností, nebo za pokus ovlivnit, či získat jeho přednostní pozornost.
- Zaměstnanec jedná tak, aby se v souvislosti se svým zaměstnáním v Domově nedostal do vztahu, ve kterém by byl zavázán oplácet prokázanou laskavost, nebo které by ho činilo potřebným /poplatným/ nepatřičnému vlivu jiných osob.

2.3. Ve vztahu ke svým spolupracovníkům

- Pracovník respektuje znalosti a zkušenosti svých spolupracovníků a ostatních odborných pracovníků. Spolupracuje s nimi, což přispívá ke zvyšování kvality poskytovaných služeb.
- Respektuje rozdíly v názorech a praktické činnosti kolegů, ostatních odborných a dobrovolných pracovníků. Kritické připomínky k nim vyjadřuje na vhodném místě vhodným způsobem po dohodě s kolektivem.

2.4. Ve vztahu ke svému povolání a odbornosti

- Pracovník dbá na udržení a zvyšování prestiže svého povolání.
- Snaží se o udržení a zvyšování odborné úrovně své práce a uplatňování nových přístupů a metod.
- Je zodpovědný za své celoživotní vzdělávání, což je základ pro udržení stanovené úrovně odborné práce a schopnosti řešit etické problémy a dilema.
- Pracuje jako člen týmu s právem vyžadovat podporu a poskytovat podporu druhým.

2.5. Ve vztahu ke společnosti

- Pracovník má právo a povinnost upozorňovat širokou veřejnost a příslušné orgány na způsoby, kterým společnost vytváří nebo přispívá k obtížím a problémům lidí.
- Zasazuje se o zlepšení sociálních podmínek a zvyšování sociální pomoci v místě, kde působí tím, že informuje a ovlivňuje příslušné orgány místní správy a samosprávy.
- Působí na rozšíření možnosti a příležitosti ke zlepšení kvality života pro všechny lidi a to se zvláštěm zřetelem ke znevýhodněným jedincům a zdravotně postiženým osobám a skupinám. Podporuje jedince a jeho rodinu v jejich přirozených podmínkách.
- Pracovník přispívá k zajištění plnohodnotné účasti klientů v sociálním, kulturním a politickém životě a dění ve společnosti.

3. Závaznost etického kodexu

- Zaměstnanci se ve svých svěřených kompetencích řídí příslušným etickým kodexem a právy klientů, které jsou stanoveny uvedenými dokumenty : Etický kodex sociálních pracovníků České republiky, Etický kodex sester, Práva pacientů, Práva tělesně postižených, Práva duševně postižených, Práva lidí ve stáří, Evropská charta práv a svobod pro staré občany.
- Kodex jako součást vnitřních norem Domova, je pro všechny zaměstnance závazný.
- Vydáním etického kodexu vzniká všem vedoucím zaměstnancům Domova povinnost prokazatelně seznámit své podřízené zaměstnance s tímto etickým kodexem a dále umožnit těmto zaměstnancům do etického kodexu kdykoliv nahlédnout.
- **Veškeré případy porušení etického kodexu ostatními zaměstnanci je povinen zaměstnanec hlásit svému nadřízenému, který je předá řediteli.**

3. Etický kodex mezinárodní rady sester

Mezinárodní etický kodex pro sestry byl poprvé přijat Mezinárodní radou sester (ICN) v roce 1953. Od té doby byl několikrát revidován a znovu schvalován, tato zatím poslední verze byla provedena v roce 2000. Sestry z České republiky se prostřednictvím České asociace sester hlásí k **Etickému kodexu Mezinárodní rady sester (ICN)**, který byl projednán sněmem předsedkyň a předsedů sekcí a regionů ČAS, přijat Etickou komisí a Prezidentem ČAS a je platný od **29. března 2003**.

Sestry mají tyto základní povinnosti:

Pečovat o zdraví, předcházet nemocem, navracet zdraví a zmírňovat utrpení. Potřeba péče je všeobecná.

Neodmyslitelnou součástí ošetrovatelské péče je respektování lidských práv, jako je právo na život, na důstojnost a právo na zacházení s úctou. Ošetrovatelská péče není omezena, pokud jde o věk, barvu pleti, vyznání, kulturní zvyklosti, postižení nebo nemoc, pohlaví, národnost, politické přesvědčení, rasu nebo společenské postavení pacienta. Sestry poskytují zdravotnické služby jednotlivcům, rodinám a koordinují svoje služby se službami jiných oborů.

Články Kodexu:

1. Sestry a spoluobčan

Sestra zodpovídá za péči poskytovanou občanům, kteří ji potřebují. Při poskytování ošetrovatelské péče sestra vytváří prostředí, v němž jsou respektována lidská práva, hodnoty, zvyky a duchovní přesvědčení jednotlivce, rodiny. Sestra zaručuje, aby byly jednotlivým osobám poskytnuty dostatečné informace, z nichž může vycházet jejich souhlas s péčí a související terapií. Sestra dodržuje povinnost mlčenlivosti, chrání důvěrné informace pacienta. Tyto informace sděluje dalším lidem pouze na základě souhlasu občana/ pacienta a lékaře. Sestra se spolupodílí na zahájení a podpoře aktivit zaměřených na uspokojování zdravotních a sociálních potřeb občanů, zejména občanů patřících do ohrožených skupin. Sestra spoluzodpovídá za zachování bezpečného prostředí na pracovišti.

2. Sestry a jejich ošetrovatelská praxe

Sestra nese osobní odpovědnost za ošetrovatelské činnosti a za udržování své kvalifikace na potřebné úrovni průběžným celoživotním vzděláváním. Sestra je povinna realizovat co možná nejvyšší úroveň poskytované péče. Sestra při poskytování péče usiluje o to, aby se při užívání nové techniky a uplatňování vědeckého pokroku dbalo na bezpečnost, důstojnost a lidská práva občanů/pacientů. Sestra pečuje o své zdraví a propaguje zdravý životní styl a zdravé pracovní prostředí. Sestra za všech okolností dodržuje pravidla slušného chování, vytváří profesionální image a prestižní postavení sester ve společnosti, což přispívá k budování dobré pověsti sester a zvyšuje důvěru občanů.

3. Sestry a profese

Sestra nese rozhodující roli při určování, vytváření a realizaci standardů ošetrovatelské praxe a vzdělávání.

4. Sestry a jejich spolupracovníci

Sestra úzce spolupracuje se všemi spolupracovníky oboru ošetrovatelství a dalších oborů a je povinna účinně zasáhnout, pokud je péče o nemocného ohrožena jejím spolupracovníkem nebo jinou osobou.

4. Etický kodex Asociace poskytovatelů sociálních služeb České republiky

1. Základní ustanovení

1. Účelem etického kodexu je stanovit základní pravidla chování všech členů Asociace poskytovatelů sociálních služeb České republiky /dále jen „Asociace“/ a informovat veřejnost o chování, které je oprávněna očekávat.
2. Základním cílem Asociace je pomáhat rozvoji a zvyšování úrovně sociálních služeb poskytovaných jejími členy.
3. Členové Asociace dbají na dodržování lidských práv tak, jak jsou vyjádřeny v Chartě lidských práv Spojených národů, řídí se zákony tohoto státu a závaznými předpisy, platnými pro výkon jejich povolání.

2. Etické zásady ve vztahu ke klientům

1. Člen Asociace poskytovatelů sociálních služeb (dále jen „člen Asociace“) respektuje jedinečnost každého člověka bez ohledu na jeho etnickou příslušnost, rasu, barvu pleti, věk, zdravotní stav, sexuální orientaci, ekonomickou situaci a náboženské či politické přesvědčení.
2. Člen Asociace jedná tak, aby chránil důstojnost a lidská práva svých klientů.
3. Člen Asociace jedná tak, aby nezneužíval svou moc vůči klientům.
4. Člen Asociace dbá, aby služby, které poskytuje, měly profesionální úroveň.

3. Etické zásady ve vztahu k APSS ČR a k ostatním členům

1. Člen Asociace se v situaci střetu zájmů Asociace se svými soukromými zájmy vzdá uplatnění svých členských práv při hlasování a rozhodování v orgánech Asociace.
2. Základem vztahů mezi pracovníky je vzájemně čestné, slušné a společensky korektní chování.
3. Člen Asociace respektuje znalosti a zkušenosti ostatních členů.
4. Člen Asociace vyhledává a rozšiřuje spolupráci s ostatními členy.
5. Člen Asociace respektuje rozdíly v názorech a praktické činnosti ostatních členů. Kritické připomínky k nim vyjadřuje na vhodném místě vhodným způsobem.
6. Člen Asociace dbá na udržení a zvyšování odborné a společenské prestiže sociálních služeb

4. Závěr

Etický kodex jako součást Stanov Asociace je pro každého člena Asociace závazný. Etický kodex APSS ČR byl přijat usnesením VH 24. dubna 2007 v Praze.